

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто принцип конфіденційності аудиту та окреслено напрями покращення його реалізації з урахуванням специфіки українського законодавства.

Аннотация. Рассмотрен принцип конфиденциальности аудита и очерчены направления улучшения его реализации с учетом специфики украинского законодательства.

Annotation. The principle of confidentiality of audit as well as the ways of its implementation improvement within the context of the Ukrainian legislation are examined.

Ключові слова: аудит, принцип конфіденційності, комерційна таємниця, аудиторський звіт, відповідальність.

Дотримання принципу конфіденційності аудиторської діяльності має значний вплив на імідж аудиторської фірми та на конкурентоспроможність її клієнта, через що дослідження такого питання є особливо актуальним.

Сутність та проблеми реалізації принципу конфіденційності в аудиторській діяльності висвітлені у наукових працях таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як: Ч. Вернер [1], Дорош Н. І. [2], Коптюк О. О. [3] тощо. Але в умовах обговорення нових законопроектів, що стосуються аудиту, питання конфіденційності потребує подальшого дослідження.

Метою роботи є теоретичне дослідження принципу конфіденційності аудиту і розробка напрямків покращення його реалізації в сучасних умовах з урахуванням специфіки аудиторської діяльності в Україні.

Аудитор у своїй професійній діяльності зобов'язаний дотримуватися норм, передбачених Кодексом професійної етики аудитора [4]. При цьому принцип конфіденційності аудиту нерідко входить у суперечність з принципами чесності, об'єктивності і незалежності. Як визначає Кодекс, цей принцип полягає у тому, що аудитор повинен поважати конфіденційність інформації, отриманої в результаті професійних та ділових стосунків, і не розголошувати таку інформацію третім сторонам без належних та визначених повноважень, якщо немає юридичного чи професійного права для розголошення цієї інформації, чи використовувати таку інформацію в особистих цілях чи в інтересах третіх сторін. Зобов'язок щодо збереження конфіденційності залишається чинним і після припинення стосунків між аудитором та його клієнтом або роботодавцем [4, с.15].

Оскільки повна інформація про діяльність підприємства в основному закрита для широких мас [5], то, як відзначає Коптюк О. О., аудитор відповідає за несанкціоноване розголошення службової інформації та комерційної таємниці [3]. Відповідно виконуючи умови договору про надання аудиторських послуг, аудитор має бути дуже обережним у той момент, коли на основі досліджених документів виникає припущення про те, що має місце склад злочину, оскільки у випадку розкриття отриманих під час аудиту відомості, що не містять усіх ознак складу злочину, третім особам без дозволу власника (керівника) господарюючого суб'єкта, у нього може бути анульоване свідоцтво на здійснення аудиторської діяльності. В той же час бездіяльність аудитора у випадку виявлення протиправних дій клієнта або відхилення від норм може розглядатися як співучасть [2, с. 126]. Відповідальність аудитора за навмисне розголошення комерційної таємниці окреслена у ст. 232 Кримінального кодексу України [6].

Міжнародна практика передбачає розкриття конфіденційної інформації у таких випадках: з дозволу клієнта, на вимогу законодавства чи професійних організацій [4, с. 15]. Однак у світовій практиці існує чимало прикладів порушення принципу конфіденційності відомими аудиторськими фірмами [1], що говорить про недосконалість законодавства у відповідній сфері діяльності, а також про недбалість фірм при виконанні своїх обов'язків як перед клієнтом, так і перед третіми особами.

В Україні можна виділити таке коло проблемних питань стосовно реалізації принципу конфіденційності та шляхи їх подолання:

поняття аудиторської таємниці не розглянуто у вітчизняному законодавстві, а тому слід погодитись із пропозицією Дорош Н. І. [2, с. 126] щодо необхідності його визначення у новій редакції Закону України "Про аудиторську діяльність";

не передбачено порядок усунення загрози дотримання принципу конфіденційності аудиторськими фірмами при виконанні Генеральної угоди між АПУ та ДПС України [7]. Було б доцільно закріпити відповідні права та обов'язки аудиторів та аудиторських фірм законодавчо;

існують певні суперечності між положеннями Закону України [8] та діючою редакцією Закону України [9] стосовно участі аудиторів у системі фінансового моніторингу, у тому числі в частині забезпечення умов дотримання принципу конфіденційності.

Отже, з метою покращення реалізації принципу конфіденційності в Україні нову редакцію Закону України [9] необхідно доповнити окремим розділом, який би стосувався поняття аудиторської таємниці. Окрім того, бажано чітко окреслити коло суб'єктів, які матимуть право доступу до конфіденційної інформації за відсутності згоди клієнта.

Література: 1. Werner C. A. Accountant Confidentiality [Electronic recourse] / Werner C. A. – Access mode : <http://www.allbusiness.com/legallegal-services-litigation/12368941-1.html>. 2. Дорош Н. І. Аудит: теорія і практика / Н. І. Дорош. – К. : Знання, 2006. – 495 с. 3. Коптюк О. О. Принцип конфіденційності в аудиторській діяльності // Матеріали економічної наукової Інтернет-конференції [Електронний ресурс] / О. О. Коптюк. – Режим доступу : http://www.economy-confer.com.ua/full_article /824/. 4. Кодекс етики професійних бухгалтерів 2009. Міжнародна федерація бухгалтерів / перекл. з англ. за ред. С. Я. Зубілевич. – К. : Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2010. – 124 с. 5. Конфиденциальность бизнеса // Биржа бизнеса [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.proday-biznes.ru/news/8.html>. 6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. 7. Генеральна угода "Про співробітництво та взаємодію між АПУ та ДПС України" від 31.08.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://spravedlivist.in.ua/zakon.php?law=11-10-01/5>. 8. Про внесення змін до Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом : Закон України від 18.05.2010 р. № 2258-VI (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>. 9. Про аудиторську діяльність : Закон України від 14.09.2006 р. № 140-V (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.